

Motion

Utveckla samverkan mellan kommunen och ideella och idéburna organisationer genom att använda IOP-avtal (Idéburet-Offentligt Partnerskap)

En nära och långsiktig samverkan mellan kommunen och ideella och idéburna organisationer har ett värde i sig och stärker ett långsiktigt hållbart samhälle. Genom att ta tillvara det engagemang som finns i många föreningar och organisationer skapas ett mervärde. Detta märks inte minst i kristider då oanade krafter mobiliseras för att stötta enskilda medmänniskor och verksamheter. Under flyktingkrisen 2015 blev detta tydligt liksom nu under den pågående pandemin.

EU-medlemskapet 1995 innebar både hot och möjligheter för den ideella sektorns medverkan i samhället. EU:s starka betoning av konkurrens, affärsmässighet och offentliga upphandlingar med alla dess krav och formaliteter är ett hot eftersom ideella föreningar har svårt att klara sådana. Möjligheterna ligger i den europeiska modellen med **idéburna-offentliga partnerskap (IOP)** där kommuner och regioner samverkar med den sociala ekonomins organisationer. EU-medlemskapet innebar en uppgradering av begreppet ”social ekonomi” som är ständigt återkommande inte minst vid fördelning av medel ur EU:s strukturfonder.

Skillnaderna mellan ett IOP-avtal och avtal som tecknas efter upphandlingar enligt LOU (Lagen om offentliga upphandlingar) är: IOP är ett samarbete mellan en eller flera offentliga aktörer och en eller flera idéburna aktörer i välfärden, det syftar till att uppnå ett gemensamt allmännyttigt mål och såväl den offentliga som den idéburna aktören bidrar med resurser. Avtal enligt LOU sluts efter att en eller flera parter väljs ut efter konkurrens, de ekonomiska villkoren stipuleras liksom rättsligt bindande ömsesidiga skyldigheter.

Svenska regeringar har efter 1995 oavsett politisk färg velat främja IOP-samverkan och den ideella sektorn har nationellt slutit sig samman i flera konstellationer för att kunna möta företrädare för det offentliga. Det har skrivits avsiktsförklaringar och uttalats mål om att vissa andelar i välfärdssektorn ska kunna drivas/utföras av idéburna organisationer. Många kommuner har tagit tillvara möjligheterna och utvecklat ett fruktbart samarbete med ideella sektorn. Andra har varit mer ängsliga och hukat inför verkliga och inbillade juridiska hinder för att välja IOP-avtal.

En statlig utredning SOU 2019:56 ”Idéburna aktörer i välfärden” har klarlagt och skingrat den rättsliga osäkerhet som gjort att Sverige hittills inte fullt ut drar nytta av de idéburna aktörernas kompetens. Utredningen slår fast att lokala föreningar och trossamfund har unika möjligheter att identifiera, artikulera och möta behov som varken offentliga eller kommersiella aktör förmår fånga upp. Idéburna aktörer har dessutom ofta en stark förankring hos de människor som har behov av deras tjänster och inkluderar individer med egna erfarenheter av till exempel missbruk, hemlöshet eller funktionsvariationer.

Utredningen föreslår en ny lag som gör det möjligt för föreningar som uppfyller vissa krav att registrera sig som idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Kraven är att aktören inte är ägd eller kontrollerad av staten, kommun eller region, att den har ett syfte som är oegennyttigt, vill bedriva offentligt driven välfärdsverksamhet och att den inte gör några värdeöverföringar till annan än registrerad idéburen aktör eller till forskning.

Enköpings kommun har hittills varit passiv och räddhågad för att öppna partnerskap med ideella sektorn enligt intentioner och formerna för IOP-avtal. Såvitt vi känner till finns endast två IOP-avtal inom kommunen och dessa inom Upplevelsenämndens område. Det är dels med Enköpings Konstförening om verksamheten i Konsthallen och med OK Enen om aktiviteten Hittaut Enköping. Vår uppfattning är att betydligt fler verksamheter inom kommunen skulle vara lämpliga för denna typ av partnerskap. Inom vård och sociala omsorger med aktiviteter för missbrukare, hemlösa, personer med funktionsvariationer och kvinnojourer. Inom arbetsmarknad och integration verksamheter för långtidsarbetslösa och nyanlända. Inom kultur och fritid finns gott om föreningar som redan tar stort ansvar och gärna samverkar långsiktigt med kommunen.

Vi föreslår mot denna bakgrund kommunfullmäktige besluta

att uttala principiellt stöd för partnerskap med ideella och idéburna organisationer enligt modellen IOP-avtal

att riktlinjer tas fram för nämnders och förvaltningars arbete med IOP

att samtliga nämnder i sina årsredovisningar ska rapportera om antal och omfattning av gällande IOP-avtal

Enköping den 13 maj 2020

Linda Johansson (S)

Ledamot, Enköpings kommunfullmäktige